

Nyt om miljø & udvikling

92-gruppen er et samarbejde mellem 21 danske miljø- og udviklingsorganisationer. 92-gruppens organisationer arbejder aktivt med opfølgningen af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg 2002 og andre sager vedrørende internationalt miljø og udvikling.

INDHOLD – NR. 38 – D. 4.4.2006

EUROPAS ENERGI – EN FÆLLES UDFORDRING OG ET FÆLLES ANSVAR 1

VISIONER FOR EN EUROPÆISK ENERGI- OG KLIMAPOLITIK 2

KLIMAPROBLEMET SKAL TACKLES MED EN PROGRESSIV EU ENERGIPOLITIK 3

ER DER NOGET AT KOMME EFTER SYD FOR SAHARA – NORD FOR SYDAFRIKA? 5

DET GLOBALE SPIL OM NATUREN 6

DE FATTIGE FÅR STADIGVÆK REGNINGEN 7

EU SKAL HAVE EN STÆRKERE MILJØBISTAND NU 8

FØDEVAREMINISTEREN LUREPASSER OM PENGE TIL LANDDISTRIKTERNE 9

UDDANNELSE FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING - REGERINGEN TØVER 10

NABOLANDE GIVER DANMARK BAGHJUL 11

ARRANGEMENTER 12

REDAKTION 13

Europas energi**– en fælles udfordring og et fælles ansvar**

Af transport- og energiminister Flemming Hansen, Det Konservative Folkeparti

”Europa fik et energichok i januar. Flere EU-lande blev ramt af faldende tryk i gashanerne [...] Det er derfor ingen tilfældighed, at energi stod øverst på dagsordenen [...] i Det Europæiske Råd.”

”Den danske linje er klar. Vi ønsker en ambitiøs og sammenhængende energipolitik i Eu-

ropa fik et energichok i januar. Flere EU-lande blev ramt af faldende tryk i gashanerne som følge af den uvarslede russiske aktion, da Ukraine nægtede at acceptere store prisstigninger på de russiske gasleverancer. Vores sårbarhed blev udstillet. Det er derfor ingen tilfældighed, at energi stod øverst på dagsordenen på EU's stats- og regeringschefernes møde i Det Europæiske Råd for et par uger siden.

EU henter i dag halvdelen af sit energiforbrug udefra, fortrinsvis fra Mellemosten, Norge, Rusland og Algeriet. Europas energibehov stiger, mens egenproduktionen af olie og gas falder. Fortsætter denne udvikling, forventes Europa om bare 25 år at skulle dække 94 procent af sit oliebehov og 81 procent af sit gasforbrug gennem import. Samtidig oplever vi en skærpet international konkurrence om adgangen til de globale energiressourcer. EU må forholde sig til den nye virkelighed på energiområdet.

Den danske linje er klar. Vi ønsker en ambitiøs og sammenhængende energipolitik i Europa.. Vi støtter derfor også det oplæg til en ny energipolitik i EU, som Europa-Kommissionen præsenterede den 8. marts. En energipolitik, der har til formål at sikre Europa effektiv energiforsyning med høj forsyningsikkerhed og lav miljøbelastning, og til priser, som gør det muligt for vore

ropa. [...] der har til formål at sikre Europa effektiv energiforsyning med høj forsyningssikkerhed og lav miljøbelastning."

"I 1985 valgte Danmark atomkraft fra til fordel for andre energikilder. Det [...] skal [...] vi bygge videre på, særligt i forhold til energieffektivisering og vedvarende energikilder."

"Lande som Danmark har vist, at man kan satse på vedvarende energi, hvis man vil, og stadig udkonkurrense stort set hele den olieosende verden."

"Det [...] dækker i virkeligheden over

lande at udvikle sig til verdens mest konkurrencedygtige økonomier. For selvom Danmark vil være selvforsynende med energi i 10-20 år frem, må vi tage ansvar og deltage i løsningen af Europas energiproblemer.

EU må fastholde fokus på at gennemføre et indre marked for energi og andre interne virkemidler for at nedbringe Europas energifafhængighed. Et andet vigtigt centralt element i EU's nye energipolitik er en bevidst satsning på energibesparelser og energieffektivisering. Danmark er det EU-land, der har det laveste energiforbrug set i forhold til bruttonationalproduktet. Kommissionen har påvist, at der kan spares op til 20 procent af EU's energiforbrug. Danmark foreslog i begyndelsen af marts EU's energiministre, at EU skal have som mål at være den mest energieffektive økonomi i verden.

Lad mig her slutte af med at fastslå, at Danmark ikke ser atomkraft som en fremtidig løsning. I 1985 valgte Danmark atomkraft fra til fordel for andre energikilder. Det har været og er stadig en succes, som vi skal bygge videre på, særligt i forhold til energieffektivisering og vedvarende energikilder. Vores holdning, som hviler på et bredt politisk flertal, er uændret. EU-medlemslandene - og også Kommissionen - er generelt enige om, at valg af energikilder også fremover skal være medlemslandenes suveræne afgørelse.

Visioner for en europæisk energi- og klimapolitik

Af Poul Nyrup Rasmussen, MEP og formand for De Europæiske Socialdemokrater (PES)

Europæerne ønsker et renere miljø - og de vil have forbrugsgoder, der bruger energi. Allerede, da vi vedtog EU's bæredygtighedsstrategi forsøgte vi at give svar på, hvordan vi klarer den udfordring og modsætning. Europa har været for dårlige til at leve op til de bæredygtige mål.

Og det på trods af, at lande som Danmark har vist, at man kan satse på vedvarende energi, hvis man vil, og stadig udkonkurrense stort set hele den olieosende verden.

Derfor arbejder vi på i de Europæiske Socialdemokrater at lave en ambitiøs handlingsplan. Situationens alvor understreges af energiprisernes himmelflugt, klimaforandringerne og russernes vilje til at udnytte deres overflod til at fremme snævre udenrigspolitiske interesser.

På det Europæiske Rådsmøde i marts tog statslederne en række beslutninger om Europas fremtidige energipolitik. Der var blandt

det faktum, at medlemsstaterne ikke vil nå deres mål om 12% vedvarende energi i 2010."

"Barosso er overbevist om potentialet i biobrændsel, [...] Barosso ser muligheden for at slippe af med sit landbrugsproblem og løse Europas energikrise. Men er det bæredygtigt?"

"For det er - stadig ikke - antallet af ord og overvejelser i Rådskonklusionerne, der vil beskytte jorden mod klimaforandringerne og flere energikriser. Det er konkret handling, der er brug for"

andet forsigtig støtte til Kommissionens energieffektiviseringsplan, der vurderer, at vi kan spare op til 20% af energiforbruget. Statslederne vedtog også, at EU skal *overveje* et mål om 15% af vedvarende energi i 2015.

Den sidste *overvejelse* dækker i virkeligheden over det faktum, at medlemsstaterne ikke vil nå deres mål om 12% vedvarende energi i 2010.

Barosso er overbevist om potentialet i biobrændsel, og Rådet vedtog også at *overveje* et mål om 8% biobrændsel i 2015. Barosso ser muligheden for at slippe af med sit landbrugsproblem og løse Europas energikrise.

Men er det bæredygtigt? Flere overvejelser og mangel på handling er i hvert fald ikke. Hos de Europæiske Socialdemokrater vil vi tage fat på:

- Fornyet fokus på udbudssikkerhed
- Sammenhæng mellem klimaforandring og energipolitik
- Udvikling og udnyttelse af vedvarende energikilder
- Investeringer i energieffektivitet

De fire punkter skal være den bærende struktur i en ny europæisk socialdemokratisk energi- og klimapolitik. Vi har allerede vedtaget et mål om at fordoble EU's kollektive målsætning om vedvarende energi fra 12% i 2010 til 24% i 2020.

Planen skal skabes i samklang med vore partnere i fagbevægelsen og i civilsamfundet. 92-gruppen har derfor en særlig rolle, og jeg ser frem til et aktivt samarbejde. Mit mål er, at vi til vores kongres i PES, de Europæiske Socialdemokrater, ved slutningen af året har en ny visionær energi- og klimapolitik.

For det er - stadig ikke - antallet af ord og overvejelser i Rådskonklusionerne, der vil beskytte jorden mod klimaforandringerne og flere energikriser. Det er konkret handling, der er brug for - Europa har de bedste forudsætninger for at tage førertrøjen.

Klimaproblemet skal tackles med en progressiv EU energipolitik

Af Søren Dyck-Madsen, Det Økologiske Råd

Klimaforandringerne sker hurtigere og bliver voldsommere end hidtil antaget. Der er nu praktisk taget enighed om, at menneskeskabt udledning af drivhusgasser er skyld i problemet.

"Klimaproblemet skal løses, og en fælles EU-energi politik kunne blive en del af løsningen."

"Vedvarende energiformer må opprioriteres markant [...] Herved frigør EU sig også gradvist fra den nuværende afhængighed af importerede fossile brændsler fra ustabile områder."

"Et centralt og usmidigt energisystem giver et unødvendigt højt energiforbrug."

"En sådan aktiv energipolitik kan skabe den fremdrift og de løsninger, som kan danne model for resten af verden. Dette stiller store krav til en kommende fælles EU energipolitik."

Klimaproblemet skal løses, og en fælles EU-energi politik kunne blive en del af løsningen. Men det kræver en målrettet og visionær indsats af statslederne.

EU må gennemføre omfattende energibesparelser. Der er masser af områder, hvor overflødig energiforbrug belaster både økonomi, miljø, sundhed og klima. Energibesparelser kræver, at økonomiske styringsinstrumenter anvendes i langt højere grad end i dag i form af minimumsafgifter, tilskudsordninger, grønne offentlige indkøb, energimærkningsordninger og bindende minimumsstandarder for energiforbrugende produkter (inkl. biler). Landenes skattesystemer må omlægges, så de i højere grad beskatter energi- og ressourcefråds i stedet for arbejdskraft. Det skal være økonomisk fordelagtigt at spare.

Vedvarende energiformer må opprioriteres markant sammen med en udfasning af fossile brændsler. Især vind, sol og biomasse giver store muligheder. Herved frigør EU sig også gradvist fra den nuværende afhængighed af importerede fossile brændsler fra ustabile områder. Samtidig skabes en innovativ kraft i EU's virksomheder og dermed større konkurrenceevne og en masse nye jobs.

EU's indsats for forskning, udvikling og demonstration af energi- og energispareteknologier skal forstærkes. Der skal tilføres flere penge, uddannelsesindsatsen forstærkes og forskningsplatforme styrkes via samarbejde. EU har en lang tradition for et samarbejde mellem forskning, produktionsindustri, den offentlige sektor, befolkningen og politikerne. Dette skal udnyttes bedre.

Markedstrækket for nye og energieffektive produkter skal forstærkes, især gennem skabelsen af øgede økonomiske incitamenter. Men også bindende minimumsstandarder og grønne offentlige indkøb kan med succes skabe øget efterspørgsel. Det kan trække nye teknologier ind på EU's markeder og skabe store eksportpotentialer.

EU's energiproduktion og -forbrug skal decentraliseres og gøres fleksibelt for at mindske behovet for transmissionsledninger og risikoen for energisvigt. Et centralt og usmidigt energisystem giver et unødvendigt højt energiforbrug.

En sådan aktiv energipolitik kan skabe den fremdrift og de løsninger, som kan danne model for resten af verden. Dette stiller store krav til en kommende fælles EU energipolitik. Og det hæster. Det globale udslip af drivhusgasser er allerede så højt, at de fleste eksperter kun ser et tidsrum på 10 - 15 år, hvor det fortsat vil være muligt at begrænse klimaforandringerne.

Er der noget at komme efter syd for Sahara – nord for Sydafrika?

Af Anders Hauch, Dansk Industri

”Store dele af dansk erhvervsliv går i en stor bue udenom det afrikanske kontinent syd for Sahara. Det har der nok været gode grunde til tidligere [...] men interessen for Afrika spirer i det små.”

”Økonomisk vil de fleste danske erhvervsfolk være overraskede over at høre, at flere af landene ligger med vækstrater omkring 5%”

””Det er svært” vil mange så sige. Det er nu ikke så meget sværere end i andre vækstlande, erhvervslivet kaster sig over.”

Store dele af dansk erhvervsliv går i en stor bue udenom det afrikanske kontinent syd for Sahara. Det har der nok været gode grunde til tidligere, men udviklingen i Afrika har taget fart i en del af landene på de to vigtige områder: økonomisk vækst og politisk stabilitet. Ikke alle har fået øje på det, men interessen for Afrika spirer i det små.

De tidligere ustabile forhold gjorde, at erhvervsfolk – lokale som internationale – tænkte meget kortsigtet. Investeringer skulle gerne tjenes hjem inden for 2 år. Erhvervsfolk tør nu tænke mere langsigtet og gå efter de forretninger, der har længere tilbagebetalingstid.

Økonomisk vil de fleste danske erhvervsfolk være overraskede over at høre, at flere af landene ligger med vækstrater omkring 5%. Potentialet for danske virksomheder er mangfoldigt. Visse virksomheder vil finde et eksportpotentiale, men de fleste muligheder ligger i at etablere sig i et stabilt vækstland inden for en af de mange sektorer med svag konkurrence.

Der er mange forskellige muligheder. Kjær Group sælger og servicere biler til det købedygtige segment af lokale og internationale organisationer. Fan Milk laver ispinde i Ghana, som sælges i gaderne fra flere tusinde cykelboder til lavindkomstgrupperne. To ender af markedet – to forskellige forretningsmodeller.

I landbrugssektoren er der også store muligheder. Det kræver, at man griber det an på industriel vis og laver storlandbrug, hvor man kan klare sig selv, for der er ikke den struktur, som danske landmænd er vant til at læne sig op af. Til gengæld er der frugtbar jord og underforsyning i de fleste lande. Videreforarbejdning af landbrugsvarer er der også store muligheder indenfor.

En tredje mulighed er turisme. Vækstpotentialet er stort i form af tilbud til turister, men også i form af en stigende efterspørgsel fra internationale turister efter nye eksotiske rejsemål. Infrastrukturen i en del af landene har stadig meget at byde på, men dette forbedres også, om end ikke altid hurtigt nok.

”Det er svært” vil mange så sige. Det er nu ikke så meget sværere end i andre vækstlande, erhvervslivet kaster sig over. Engelsk tales i mange af landene og Danidas B2B Program giver

en formidabel hjælp til at komme i gang i en række af de mest interessante afrikanske lande. Dertil kommer IFU, der kan bidrage med risikovillig kapital eller lån direkte til ens virksomhed i Afrika.

Det globale spil om naturen

Af Tove Maria Ryding, Nepenthes

“Der [...] er et kæmpe økonomisk potentiale gemt i naturen, i form af planter som kan kurere cancer, mikroorganismer som kan bruges til vaskepulver,”

“Men samtidig overskyggedes partskonferencen af meldinger om, at i-landene ville mindske sine bidrag til den globale miljøfond,”

“Det dårlige resultat vil ramme verdens fattige befolkninger og de mange truede dyr og planter, som er afhængige af en effektiv naturbeskyttelse”

Hvem skal betale for beskyttelsen af verdens natur, og hvem skal tjene penge på benyttelsen? Det var omdrejningspunktet til Biodiversitetskonventionens 8. Partskonference i Brasilien fra 20.-31. marts. Men selv om der blev forhandlet til den lyse morgen, kneb det med svar på de to centrale spørgsmål. Problemet er, at alle ved, at det kommer til at koste milliarder at bevare verdens skove, floder, vådområder og havområder. Men på den anden side er der et kæmpe økonomisk potentiale gemt i naturen, i form af planter som kan kurere cancer, mikroorganismer som kan bruges til vaskepulver, nye sunde og vel-smagende frugter og så videre.

I øjeblikket skændes i- og ulande om, hvem der skal betale for at standse de omfattende naturødelæggelser i ulandene. Samtidig tjener vestlige virksomheder store penge på det såkaldte “biopirateri”, hvor virksomheden f.eks. får patent på medicinske planter, som er hentet i regnskovene uden tilladelse fra oprindelseslandet. Dette røveri af ressourcer, som ellers kunne have været brugt til naturbeskyttelse, rammer især de fattige, naturrige lande, som derfor efterlyser en bindende global aftale imod biopirateri. Dette er indtil videre blevet afvist af i-landene.

Til partskonferencen i Brasilien blev der fra i-landenes side givet lidt med den ene hånd, men taget endnu mere med den anden. Modvilligt besluttede man at opstarte en donor-proces for beskyttelse af naturområder i ulandene. Men samtidig overskyggedes partskonferencen af meldinger om, at i-landene ville mindske sine bidrag til den globale miljøfond (GEF), som er ulandenes vigtigste finansieringskilde for naturbeskyttelse. Endelig blev ulandenes krav om en bindende aftale imod biopirateri skudt til hjørne.

Det var med andre ord et skridt frem og to tilbage i det globale spil om den dyre, værdifulde natur. Det dårlige resultat vil ramme verdens fattige befolkninger og de mange truede dyr og planter, som er afhængige af en effektiv naturbeskyttelse for at kunne overleve.

De fattige får stadigvæk regningen

Af Pia Olsen, CARE Danmark

"Det er verdens fattigste, der betaler for at bevare den biologiske mangfoldighed, som vi alle ønsker at sikre til fremtidens generationer."

"Det er derfor nødvendigt at tænke i nye veje for at sikre, at de fattige ikke taber på naturens bekostning."

"En virksomhed kan [...] få lov til at investere i rent drikkevand hos den lokale befolkning, [...] og [...] får mulighed for at udvise et socialt ansvar lokalt."

Det er verdens fattigste, der betaler for at bevare den biologiske mangfoldighed, som vi alle ønsker at sikre til fremtidens generationer. Det er ikke rimeligt, og dette spørgsmål stod derfor i centrum for CARE Danmarks deltagelse ved mødet i biodiversitetens konvention i slutningen af marts i Brasilien.

188 lande mødtes i Brasilien for at diskutere, hvordan vi sikrer den biologiske mangfoldighed. Hovedspørgsmålet var – hvem skal betale for at sikre de vigtige arter? Det er et gode, som hele verdenssamfundet ønsker at bevare, men som man ikke samtidig ønsker at betale prisen for. De rige lande bidrager stadig mindre til det fælles bedste, da midlerne til den globale miljøfond (GEF) er faldende. Og på konferencen foreslog USA endda, at den generelle indbetaling til den globale miljøfond skal halveres. Det er derfor nødvendigt at tænke i nye veje for at sikre, at de fattige ikke taber på naturens bekostning.

CARE Danmark har netop igangsat et nyt projekt i samarbejde med WWF Holland og IIED (International Institute for Environment and Development), som griber fat om problemstillingen. Projektet "Payment for Environment" skal skabe incitamenter hos lokalbefolkningen til en bæredygtig naturressourceforvaltning, der hvor rent drikkevand udvindes. En virksomhed kan simpelthen få lov til at investere i rent drikkevand hos den lokale befolkning, derved får de fattige betaling for at forurene mindre, og virksomheder får mulighed for at udvise et socialt ansvar lokalt.

Og flere af sådanne projekter er nødvendige, for studier viser, at 80 pct. af de naturbevarelsesprojekter, som har fundet sted, har haft store økonomiske omkostninger for lokalbefolkningen – folk er blevet fattigere og har mistet deres livsgrundlag. Kun i en fjerdedel af de naturbevarelsesprojekter har man gjort noget for at modvirke de negative økonomiske konsekvenser.

Man kunne have håbet på, at konferencen i Brasilien var kommet frem til konkrete løsninger, som giver de fattige nye muligheder. Så længe det internationale samfund ikke formår at løfte opgaven, så må NGOerne komme med nogle af løsningerne, for de fattige skal ikke fortsat tabe spillet.

EU skal have en stærkere miljøbistand nu

Af Troels Dam Christensen, WWF Verdensnaturfonden

"Hvis verdens globale miljøproblemer skal løses, er der behov for en styrket international indsats. EU er normalt en af de førende aktører på den internationale miljøscene,"

"Desværre kniber det ofte for EU, når de store ord skal omsættes til konkret handling."

"Der er [...] behov for, at de ansvarlige danske ministre [...] nu tager skeen i den anden hånd og forstærker deres indsats for den fremtidige EU-bistand til det globale miljø."

Hvis verdens globale miljøproblemer skal løses, er der behov for en styrket international indsats. EU er normalt en af de førende aktører på den internationale miljøscene, og fællesskabet har over de senere år forpligtiget sig i forhold til en lang række internationale miljøtiltag og -aftaler.

Desværre kniber det ofte for EU, når de store ord skal omsættes til konkret handling. Således også i forbindelse med de igangværende forhandlinger om det nye EU-budget for perioden 2007-13. Her har EU-kommissionen foreslået at oprette et nyt samlet miljøbistandsprogram, et såkaldt tematisk program for miljø, naturressourcer og energi, der skal kunne yde en fokuseret indsats overfor de globale miljøproblemer.

Det er en rigtig god ide. Ud over indsatsen for at integrere miljøhensynene i den resterende EU bistand, er der i højeste grad brug for en sådan ramme. Problemet er bare, at de foreløbige udspil fra kommissionen har et alt for lille budget. Under 100 millioner euro om året er foreslået. Eller under 1 procent af det samlede EU budget til "eksterne relationer". Dette er alt for lidt. Hvis EU skal leve op til sine internationale forpligtigelser, er der behov for et mere ambitiøst budget, for eksempel i størrelsesordenen 450 millioner euro pr. år.

WWF har over de seneste måneder forsøgt at skabe opbakning om sagen på europæisk plan, og har i den forbindelse været i kontakt med både den danske udviklings- og miljøminister. Tilbage meldingerne har umiddelbart været positive. Men desværre ser dette ikke ud til at have resulteret i konkrete skridt, der har påvirket situationen på EU-plan. Der er derfor behov for, at de ansvarlige danske ministre og ministerier nu tager skeen i den anden hånd og forstærker deres indsats for den fremtidige EU-bistand til det globale miljø. Og det kan ikke gå hurtigt nok. I øjeblikket er planen, at de endelige beslutninger skal tages i EU indenfor de næste få måneder.

Fødevareministeren lurepasser om penge til landdistrikterne

Af Morten Damm Krogh, Danmarks Naturfredningsforening

"fødevareminister Hans Christian Schmidt [...] rejste rundt i landet for at deltage i en række dialogmøder om landdistrikternes fremtid. [...] Med sig havde ministeren en check på ca. 7 mia. kr."

"Fødevareministeren måtte pludselig se den lovede pengecheck skrumpe alvorligt ind."

"De kommende uger [...] vil vise om det bliver landbrugsstøtten eller MVJ-ordningerne, der skal betale for den fremtidige udvikling i landdistrikterne."

Hen over sommeren 2005 rejste fødevareminister Hans Christian Schmidt rundt i landet for at deltage i en række dialogmøder om landdistrikternes fremtid. Stemningen var god. Med sig havde ministeren en check på ca. 7 mia. kr. til det danske landdistriktsprogram for perioden 2007-13.

Da EU's stats- og regeringschefer i december måned nåede til enighed om Unionens budget for perioden 2007-13 var det imidlertid med landdistrikterne som den helt store taber. Fødevareministeren måtte pludselig se den lovede pengecheck skrumpe alvorligt ind. Eneste lys i mørket var beslutningen om, at de enkelte medlemslande i fremtiden får muligheden for at overføre op til 20 pct. af den direkte landbrugsstøtte til landdistriktsprogrammet. Udnyttelse af denne mulighed for såkaldt "frivillig modulation" vil i Danmarks tilfælde kunne betyde cirka 1,4 mia. kr. ekstra årligt til landdistrikterne. Det er penge, som vil falde på et tørt sted i bestræbelsen på at leve op til Danmarks internationale forpligtelser på natur- og miljøområdet. Modellen er desuden attraktiv set fra et finanspolitisk perspektiv idet de 20 procent, der tilføres landdistriktpuljen, ikke kræver den sædvanlige medfinansiering fra medlemslandene.

Siden topmødet i december er ministeren blevet aldeles tavs om planerne for landdistrikterne. En ting står dog klart: frivillig modulation står ikke øverst på ministerens ønskeliste. Han vil hellere tage pengene fra støtteordningerne til miljøvenligt jordbrug (MVJ). Landbrugets reaktion på forslaget om frivillig modulation har været tilsvarende forudsigelig. Her vil man gerne bevare MVJ-ordningerne, men enhver overførsel af støttekroner fra enkeltbetalingsordningerne til landdistriktpuljen skal foregå ensartet på EU-niveau ellers skades dansk landbrugs konkurrenceevne, lyder det fra Axelborg.

Hans Christian Schmidt kan dog blive tvunget til at revidere sit standpunkt vedrørende modulation. Oppositionen - inklusive Dansk Folkeparti - har på det seneste talt varmt for idéen om at overføre midler fra den direkte støtte til landdistriktpuljen. De kommende uger og måneder vil vise om det bliver landbrugsstøtten eller MVJ-ordningerne, der skal betale for den fremtidige udvikling i landdistrikterne.

Uddannelse for Bæredygtig Udvikling - Regeringen tøver

Af Signe Krøjgaard, 92-gruppen

"Ved du, at Danmark er engageret i et 10år udnævnt af FN til at fokusere på Uddannelse for Bæredygtig Udvikling?"

Ved du, at Danmark er engageret i et 10år udnævnt af FN til at fokusere på Uddannelse for Bæredygtig Udvikling? Hvis ikke du kender det, er det måske fordi, Danmark egentligt ikke har engageret sig i 10året, der startede i 2005 og løber til udgangen af 2014, på trods af at Regeringen har underskrevet flere aftaler på området.

"Hvis ikke vi handler nu, siger vi så i virkeligheden nej til at ville fremme bæredygtig udvikling i det overordnede perspektiv?"

Det er afgørende at 10året for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling får luft under vingerne i Danmark. Det er der gode grunde til. Vores efterkommere ikke er garanteret de samme muligheder og ressourcer som os, hvis vi fortsætter vores levevis ufortrødent. Vi skal lære at handle økonomisk, socialt og miljømæssigt forsvarligt. Og vi skal lære det videre.

Formår vi ikke at sætte en god proces i gang nu, vil Danmark i 2014, måske allerede i 2010, når UNESCO laver en midtvejs-evaluering, fremstå som et land, hvor engagementet *ikke* er stort nok til at kæmpe for at 'uddanne' os danskere til at forstå og fremme bæredygtig udvikling. Hvis ikke vi handler nu, siger vi så i virkeligheden nej til at ville fremme bæredygtig udvikling i det overordnede perspektiv?

"Netværket for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling, [...] har taget initiativ til en skriftlig henvendelse til ti danske ministre, hvori de anmodes om, at 10året anerkendes politisk,"

For at undgå, at Danmark bliver stillet det spørgsmål, har Netværket for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling (UBU-netværket), der består af forskellige uddannelsesinstitutioner, organisationer inden for uddannelsessektoren samt NGO'er, taget initiativ til en skriftlig henvendelse til ti danske ministre, hvori de anmodes om, at 10året anerkendes politisk, og at der laves en dansk handlingsplan for 10året. Brevet er underskrevet af Gymnasieskolernes Lærerforening, Danmarks Lærerforening, Folkehøjskolernes Forening, Friluftsrådet og Amtscentrene for Undervisning i Danmark med tilslutning fra nogle af 92-gruppens organisationer samt UBU-netværket.

I brevet opfordres ministrene også til, at igangsætte konkrete initiativer, så skoler, andre uddannelsesinstitutioner og uformelle læringsmiljøer på lokalt og nationalt plan oplever, at Uddannelse for Bæredygtig Udvikling er et fælles anliggende. UBU-netværket vil gerne samarbejde med regeringen, og hjælpe til at Danmark om ni år kan sige, at alle kendte 10året.

Nabolande giver Danmark baghjul

Af Signe Krøjgaard, 92-gruppen

”Et økologisk råd bestående af skoleelever, rentefri lån til cykler i det britiske undervisningsministerium og konkret erfaringsudveksling om ’bæredygtig undervisning’ mellem lande i Nord og Syd. Certificerede bæredygtige skoler i Sverige og officielle ti-årsprojekter formuleret af tyske borgere. Det er bare nogle af de initiativer vores nabolande har søsat i det første år af FN’s 10år for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling.”

”I nabolandene arbejdes der for, at internationale partnerskaber eksempelvis mellem skoler bidrager til at udvikle gensidig respekt og forståelse på tværs af kulturer og behov.”

”Danmark kan altså med fordel kigge naboerne over skuldrene og tage del i 10året for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling.”

Et økologisk råd bestående af skoleelever, rentefri lån til cykler i det britiske undervisningsministerium og konkret erfaringsudveksling om ’bæredygtig undervisning’ mellem lande i Nord og Syd. Certificerede bæredygtige skoler i Sverige og officielle ti-årsprojekter formuleret af tyske borgere. Det er bare nogle af de initiativer vores nabolande har søsat i det første år af FN’s 10år for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling. Dertil kommer bl.a. internetportaler med strømme af informationer om hvordan vi skal uddannes til at kunne forstå og fremme det nødvendige perspektiv om bæredygtig udvikling.

Sverige, Norge, Storbritannien og Tyskland er allerede et godt stykke inde i 10året. I det konkrete arbejde har de formået at føre processen langt frem – væsentligt længere end Danmark. En årsag til det kan være, at der i alle fire lande er et synligt politisk engagement. Processerne i nabolandene er endvidere kendetegnet ved, at de er centralt styret og målrettede.

Tyskland og Storbritannien har vedtaget handlingsplaner, således at initiativerne i 10året indgår i en dynamisk, koordineret og monitoreret proces. I Sverige har man afdækket det svenske uddannelsessystems nuværende arbejde for bæredygtig udvikling for at klargøre hvilke initiativer, der allerede er i gang, og hvilke supplerende aktiviteter der skal startes for at give 10året succes i Sverige.

I nabolandene arbejdes der for, at internationale partnerskaber eksempelvis mellem skoler bidrager til at udvikle gensidig respekt og forståelse på tværs af kulturer og behov. I Norge skal fokus på den bæredygtige forbruger blandt andet tilføre Uddannelse for Bæredygtig Udvikling et økonomisk perspektiv. Det afgørende er at lære at integrere de miljømæssige, sociale og økonomiske forhold i den samme konkrete sammenhæng. Der lægges også vægt på vigtigheden af, at de lokale ressourcer inddrages, og at medierne bidrager til udbredelsen af det fælles projekt Uddannelse for Bæredygtig Udvikling.

Danmark kan altså med fordel kigge naboerne over skuldrene og tage del i 10året for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling.

ARRANGEMENTER

TEORI MØDER PRAKSIS!

Onsdag den 5. april kl. 19.30. Østerbrogade 49, 2100 København Ø. U-landsforeningen Svalerne holder oplysningstemaaften om forskellige tilgange til NGO-arbejde fra et teoretisk og et praktisk perspektiv med Steen Folke, seniorforsker på Dansk Institut For Internationale Studier (DIIS) og Lis Rasmussen Kazal som gennem Svalerne har beskæftiget sig med NGO og græsrodsarbejde i Indien og Bangladesh. Tilmelding på tlf. 35 26 17 47 eller på svalerne@svalerne.dk senest den 1. april.

TEMADAG : MILJØ – KEMIKALIER – BØRNS SUNDHED

Den 6. april kl. 9.30-16.30. Statens Institut for Folkesundhed, Øster Farimagsgade 5A, 1399 København K
Store Mødesal, Bygning 1, 1 sal (1.102)
Arr.: Foreningen for Miljø og Folkesundhed, Dansk Selskab for Folkesundhed, Det Økologiske Råd. Tilmelding: Martin Silberschmidt, tlf. 86173690, ms.consult@dadlnet.dk. Se program på www.ecocouncil.dk

EU'S HANDELSPOLITIK FOR AFRIKA OG PARTNERSKABSAFTALERNE

Torsdag den 6. april kl. 19.30. Mellempøbeligt Samvirkes kantine, Landegreven 7. Arrangør: Mellempøbeligt Samvirke, Sydafrika Kontakt og ATTAC-Danmark.
EU er i ved at udforme nye handelsaftaler med de afrikanske lande. De såkaldte Economic Partnership Agreements får stor betydning for verdens fattige. Læs mere på www.ms.dk/sw774.asp, tilmelding ikke nødvendig.

MELLEMPØBELIGT SAMVIRKES ÅRLIGE INTERNATIONALE LEDERTRÆNINGSEMINAR FOR UNGE MED NGO INTERESSE

Den 12-17. april 2006. Europahøjskolen på Kalø, Djursland. Seminaret er et kompetencegivende kursus med fokus på realiseringen af internationale projekter. Der forventes 50-70 deltagere hvoraf op imod halvdelen er internationale. Læs mere på www.europahojkolen.dk/leader

TJERNOBYL 20 ÅR – 20 LIV

Den 27. april kl. 16-18, "Trekanten", Kbh. Miljøkontrol, Kalvebod Brygge 45. Gratis adgang. Fotografen Mads Eskesen fortæller i ord og billeder. Arr.: Det Økologiske Råd, Global Økologi, NOAH, Greenpeace og Københavns Miljø- og Energikontor. Se nærmere på www.ecocouncil.dk eller www.noah.dk

**EU, DE FATTIGE LANDE OG GLOBALISERINGEN - TÆNKEPAUSEN
OG BISTANDSPOLITIKKEN**

29. april fra kl. 9-17. Borups Højskole, Frederiksholms Kanal 24,
1220 København K. Program kan ses på

<http://www.iaed.info/files/EU-bistand/>

Tilmelding senest 22. april på info@iaed.info

ALLE TALER OM VEJRET - VIL DU GØRE NOGET VED DET?

Lørdag den 20. maj. Energitjenesten Midt Øst c/o Miljøteam År-
hus, Bautavej. Pris: Kr. 250,- (rabat til medlemmer)

Har du lyst til at være med til at fastlægge Energibevægelsens
strategi for de kommende år, så tilmeld dig allerede nu - og se-
nest den 2. maj - til 9 timers intensiv minicamp. Du kan få en
folder med udførligt program hos OVE på tlf: 8676 0444.

ØKO-KALENDEREN PÅ ØKO-INFO bringer nyt om grønne og øko-
logiske arrangementer fra hele landet: www.eco-info.dk

REDAKTION

Dette nummer af nyhedsbrevet er redigeret af John Nordbo, 92-
gruppen og Constance Hegner, WWF Verdensnaturfonden.

Tidligere numre kan ses på www.92grp.dk

Såfremt nyhedsbrevet ønskes afmeldt, sendes mail til
c.hegner@wwf.dk